

Vergaderjaar 2024–2025

36 551

Regels over onafhankelijke bijstand en individuele oordeelsvorming bij discriminatie en tot wijziging van de Algemene wet gelijke behandeling en enige andere wetten in verband met de invoering van regels inzake gelijke behandeling in Bonaire, Sint Eustatius en Saba (Wet bescherming tegen discriminatie op de BES)

E

NOTA NAAR AANLEIDING VAN HET TWEDE VERSLAG

Ontvangen 15 september 2025

Hierbij bied ik u, mede namens de Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties de nota naar aanleiding van het tweede verslag bij het wetsvoorstel bescherming tegen discriminatie op de BES aan. Ik dank de vaste commissies voor Koninkrijksrelaties en voor Binnenlandse Zaken voor de schriftelijke inbreng.

Deze nota naar aanleiding van het verslag volgt de indeling van het verslag.

1. Inleiding

*De leden van de **PVV**-fractie hebben kennisgenomen van de antwoorden in de nota naar aanleiding van het verslag en wensen nog enkele vervolgvragen te stellen.*

2. Tenuitvoerlegging van de wet

Op pagina 4 van de nota naar aanleiding van het verslag lezen de leden: «Of daadwerkelijk sprake is van discriminatie, oftewel ongerechtvaardigde ongelijke behandeling, moet worden bepaald op basis van juridische feiten en omstandigheden. (...) Het enkel bestaan van gevoelens is niet voldoende om discriminatie aan te tonen. De ten uitvoerlegging van deze wet op de wijze zoals hierboven omschreven, zal naar verwachting bijdragen aan het voorkomen en bestrijden van discriminatie, ook als deze op subtiele of onderhuidse manier voorkomt in de eilandelijke gemeenschappen.».¹

Kan de regering aangeven hoe in de tenuitvoerlegging van de wet de genoemde «subtiele of onderhuidse» discriminatie bestreden kan worden, wat zijn daarvoor de juridische feiten en omstandigheden? De regering stelt dat «Het enkel bestaan van gevoelens is niet voldoende om discriminatie aan te tonen», hoe verhoudt zich dat tot de voornoemde manieren

¹ Kamerstukken I 2024/25, 36 551, C.

van «subtiele of onderhuidse» discriminatie, aangezien deze vorm juist gebaseerd is op gevoelens?

Het voorkomen en bestrijden van discriminatie richt zich ook op het tegengaan van ervaren discriminatie naast het juridisch aantonen daarvan. Het voorkomen en bestrijden van – gevoelde en aantoonbare – discriminatie is een proces van lange adem en vergt een veelheid van maatregelen, waaronder het vaststellen en inroepbaar maken van wet- en regelgeving en het realiseren van bewustwording en voorlichting. De ADV BES zal hierin een belangrijke rol hebben, door de uitoefening van de uiteenlopende taken zoals toegekend in dit wetsvoorstel, die naast ondersteuning bij de afwikkeling van klachten, ook bestaan uit bemiddeling, informatieverstopping en voorlichting (artikel I). Het aantonen van discriminatie is een juridisch vraagstuk en vergt de bewijsbaarheid van bepaalde feiten en omstandigheden. De vraag, of in een individueel geval sprake is van discriminatie, kan worden voorgelegd aan het College voor de Rechten van de Mens en aan de rechter.

Zij stellen, met inachtneming van de betrokken wet- en regelgeving, oordelenpraktijk en jurisprudentie, vast of de ervaren discriminatie ook daadwerkelijk in juridische zin ongeoorloofd is. De maatregelen die met dit wetsvoorstel kunnen worden ingezet om discriminatie te voorkomen en bestrijden zijn nodig om gelijke behandeling op de eilanden te verwezenlijken.

3. Antidiscriminatievoorziening

Op pagina 10 van de nota stelt de regering het volgende: «Wanneer een vermoedelijke dader een strafbare daad met een discriminatoir aspect pleegt kan een slachtoffer hiervan aangifte doen bij de politie. De stap naar de ADV is dus geen vereiste tussenstap om aangifte te doen. Echter, lang niet alle slachtoffers durven die stap direct zelf te zetten. Juist op de kleinschalige eilanden heerst een grote mate van terughoudendheid bij het doen van meldingen, dit blijkt tevens uit de nulmeting naar ervaren discriminatie op de BES. De ADV BES is daarom een laagdrempelige voorziening waar ook deze slachtoffers adequate bijstand kunnen verwachten. De consulent kan met een slachtoffer meegaan naar de politie om de aangifte te doen, beziet dat de juiste elementen in de aangifte worden opgenomen om een discriminatoir aspect te kunnen duiden, biedt daarnaast ook een luisterend oor en morele ondersteuning en volgt tot slot ook de aangifte die de strafrechtketen doorloopt.».

Onlangs heeft de Raad voor de Rechtshandhaving in onder meer de Staat van de rechtshandhaving Caribisch Nederland 2024 aangegeven dat de rechtshandhaving en de politiecapaciteit op de BES-eilanden ernstig tekort schiet.² Deze zorg wordt ook gedeeld door onder andere het Bestuurscollege van het Openbaar Lichaam Bonaire.³ Ook de Politie Caribisch Nederland signaleert een sterke toename van criminaliteit.⁴

Kan de regering aangeven of het niet veel zinvoller is om te zorgen voor méér politiecapaciteit op de BES-eilanden in zijn algemeenheid en deze laagdrempeliger toegankelijk te maken in plaats van een zelfstandige ADV op te tuigen? Kan de regering tevens duiden hoe de inzet op de antidiscriminatiemaatregelen op de BES-eilanden zich qua prioriteit verhoudt tot de

² Raad voor de rechtshandhaving, Staat van de rechtshandhaving Caribisch Nederland 2024, aan de Eerste Kamer aangeboden op 20 april 2025; <https://nos.nl/artikel/2567893-grote-problemen-met-handhaving-in-caribisch-nederland-te-weinig-agenten-bonaire>

³ <https://antilliaansdagblad.com/nieuws-menu/bonaire/31185-ook-bc-luidt-noodklok-over-criminaliteit>

⁴ <https://www.politiecn.com/informatie/belangrijkste-inzichten.html>

gebrekkige rechtshandhaving op de BES? Kan de regering aangeven of, en zo ja welke, maatregelen worden voorzien op de BES-eilanden om de rechtshandhaving en de politiecapaciteit te verbeteren?

In de eerste nota naar aanleiding van het verslag is aangegeven dat de rol van de politie en die van een ADV niet hetzelfde zijn. Burgers op de BES-eilanden kunnen drempels ervaren om met discriminatieklachten naar de politie te stappen. De gevoeligheden van het geval kunnen hier een belangrijke rol spelen. Zeker bij discriminatie, dat meestal de persoonlijke levenssfeer van personen raakt, is men voorzichtig. De ADV BES is een laagdrempelige plek waar burgers terecht kunnen voor advies of bijstand. Overigens is het van belang om te onderstrepen dat discriminatie-meldingen die de ADV BES zal behandelen – in aansluiting op de gelijkebehandelingswetten die met dit wetsvoorstel van toepassing zullen worden verklaard op de BES – in veel gevallen worden bestreken door civiel recht. De politie richt zich alleen op strafrechtelijke delicten. Wel zullen de consulente(n) die bij de ADV BES werken in contact staan met de politie op de BES-eilanden, opdat waar nodig en wenselijk doorgeleiding kan plaatsvinden. Voorts zal de ADV BES, naast het geven van hulp en bijstand aan inwoners, ook voorlichting geven om discriminatie te voorkomen en te bestrijden. Vanuit dat oogpunt gezien ziet de regering geen reden om te overwegen om van een ADV BES af te zien.

Uit verkennende gesprekken tussen het Ministerie van BZK en de politie op de BES is gebleken dat de politie positief staat tegenover een samenwerking met de ADV BES en de voorziene rol voor de politie bij de aanpak van discriminatiedelicten.

De versterking van de rechtshandhaving in Caribisch Nederland staat los van de inrichting van de ADV BES. De Raad voor de Rechtshandhaving heeft in haar rapport «De Staat van de Rechtshandhaving Caribisch Nederland 2024» aanbevelingen gedaan voor de verbetering van de rechtshandhaving en de politiecapaciteit in Caribisch Nederland. In de beleidsreactie op dat rapport zal door de regering worden ingegaan op de maatregelen die zij voorziet om de rechtshandhaving en de politiecapaciteit in Caribisch Nederland te verbeteren. Eerder is namens de regering door de Staatssecretaris Rechtsbescherming in antwoord op mondelinge vragen van de Tweede Kamer ingegaan op de reeds getroffen maatregelen om het Korps Politie Caribisch Nederland weer op sterkte te brengen⁵. De Minister van Justitie en Veiligheid heeft op verzoek van de Tweede Kamer in een schriftelijke reactie onder meer aangegeven dat voor de korte termijn voorzien is in bemensing voor de noodhulp door collega's van andere afdelingen daarvoor in te zetten. Verder heeft hij in die reactie aangegeven dat sinds begin februari van dit jaar de basispolitiezorg op Bonaire versterkt is met zeven collega's van de Nederlandse politie en twee fte van de Koninklijke Marechaussee en dat tegelijkertijd drie collega's van de Nederlandse politie de afdeling opsporing zijn komen versterken. Hij heeft daarmee geïllustreerd dat op deze manier het aantal mensen dat inzetbaar is voor de noodhulp vergroot is, waarmee tevens de negatieve effecten op de mate van overwerk en de capaciteit voor de opsporing verminderd worden. Voor zijn volledige reactie verwijst

⁵ Antwoorden van de Staatssecretaris Rechtsbescherming op de vragen van het lid Bruyning van de Tweede Kamer in het mondelinge vragenuur van 20 mei 2025 naar aanleiding van het bericht «Politie op Bonaire kan 24/7-noodhulp niet meer garanderen» op Bonaire.nu (Mondelinge vragen (2025D22621) van het lid Bruyning (Nieuw Sociaal Contract) aan de Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Struycken), bij afwezigheid van de Minister van J&V, over het bericht «Politie op Bonaire kan 24/7-noodhulp niet meer garanderen» (Bonaire.nu, 17 mei 2025) (ingezonden 20 mei 2025) (<https://www.tweedekamer.nl/kamerstukken/kamervragen/detail?id=2025Z09772&did=2025D22621> / Het bericht «Politie op Bonaire kan 24/7-noodhulp niet meer garanderen» (Bonaire.nu, 17 mei 2025))

ik graag naar het Eerste halfjaarbericht politie 2025 dat bij brief van 12 juni 2025 door de Minister van Justitie en Veiligheid aan de Tweede Kamer is gestuurd⁶.

In de nota naar aanleiding van het verslag is de regering in haar beantwoording op pagina's 11 en 12 niet volledig en expliciet ingegaan op de vragen over de activistische activiteiten en samenwerkingspartners van Discriminatie.nl als de beoogde backoffice van de ADV BES. Kan de regering alsnog volledig ingaan op de eerder gestelde vragen die hieronder worden herhaald. De organisatie Discriminatie.nl voorziet niet alleen in ADV's maar neemt ook politiek gekleurde stellingnames in. Zo is bijvoorbeeld op hun website een politiek gemotiveerde petitie over «moslimdiscriminatie» te vinden gericht op de Tweede Kamer.⁷ Deze petitie wordt op de website Discriminatie.nl expliciet gesteund door verschillende organisaties, waaronder de islamitische studentenorganisatie MSA en het «Collectief tegen islamofobie & discriminatie». De organisatie MSA is sinds 2019 een onderdeel van de organisatie FEMYSO, welke gelieerd is aan het radicale Moslimbroederschap.⁸ Ook het voornoemde Collectief noemt FEMYSO als partner op haar website.⁹ Kan de regering aangeven of het wenselijk is dat Discriminatie.nl als onafhankelijke partij de backoffice van de ADV BES moet verzorgen, maar ondertussen wel politiek gemotiveerde petitie's en andere activiteiten organiseert? Kan de regering aangeven of zij kennis heeft genomen van de samenwerkingspartners van Discriminatie.nl en of het wenselijk is dat deze ADV-instelling samenwerkt met aan het Moslimbroederschap gelieerde organisaties?»

De regering is van mening dat op basis van de door de PVV-fractie aangehaalde bron niet kan worden vastgesteld en bovendien niet aannemelijk is dat Discriminatie.nl samenwerkt met aan het Moslimbroederschap gelieerde organisaties.

In de eerste nota naar aanleiding van het verslag is reeds gesteld dat het aan Discriminatie.nl primair zelf is om haar afweging te maken met wie zij samenwerkingen aangaat, uiteraard binnen de wettelijke kaders. Daarnaast is het zo dat – redenerend vanuit de maatschappelijke rol van Discriminatie.nl – het steunen van een petitie, die oproept om welke vorm van discriminatie dan ook aan te pakken, voorstelbaar is en wederom een eigen afweging is van Discriminatie.nl. De regering ziet derhalve geen reden om te twijfelen aan de expertise en onafhankelijkheid van Discriminatie.nl bij de invulling van backoffice voor de ADV BES.

De Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
F. Rijkaart

⁶ Kamerstukken II 2024/25, 29 628, nr. 1277, bijlage 4 (Internationaal en Caribisch) bij het Eerste halfjaarbericht politie 2025

⁷ <https://discriminatie.nl/noordbrabant/2025/01/09/teken-de-petitie-sta-op-tegen-moslimdiscriminatie/>

⁸ <https://www.carelbrendel.nl/2019/10/23/nederlandse-studentenkoepel-sluit-zich-aan-bij-jeugdorganisatie-moslimbroeders/>

⁹ <https://collectieftegenislamofobie.nl/over-ons/>